

PERIÒDICH POLITICH VERMELL.

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

PREUS DE VENTA

25 exemplars. . . . . Una pesseta
Cada número. . . . . 2 quartos
Surt a llum ab tota regularitat a lo menos una vegada
cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

6 - RONDA DE LA UNIVERSITAT - 6

BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tot Espanya, portat a domicili. . . . 8 rals trimestre
Països de la Unió Postal. . . . . 16 id. id.
Dona números extraordinaris sempre que ho demanin
las circunstancias

QUATRE MOTS DE LLETRAS

ENCORREBATS

AL SR. RECTOR DE CORNELLÀ

Molt reverent senyor: No estranyi que no comenci la meua carta ab aquella fórmula tan antiga que parla de *perfecta salut y á Deu gracias*; perquè de molt temps á 'n aquesta part sembla que 'ls humans substitueixen lo vell y lo sofisticat per lo modern y racional.

¡Cóm barrinarà vosté per saber qui es l'autor de aquesta carta! pero ¡bal dirá, algun dels condemnats de la Cooperativa. —No cal dirli que ho endivina, perquè aixó es dir que plourá quan se veu caure l'aigua.

Mes aném al cas y sabrá per qué se li dirigeix aquesta carta.

En primer lloch pera ferli veure com vosté fa cosas que, francament, recauen en perjudici de vosté mateix, participant-ne la secta de que n' es ministre. O sino, diguin: ¡cóm se comprén que á una noya órfana li fassi vosté present lo que prevé la llei respecte á contraure matrimoni, y després, al saber la decisió dels nuvis, me los hi digui que sols mediant vinticinch duros se compromet á casarlos!

Ha de tenir en compte que aquestas cosas se comptan tant bé com alló de dos y dos son quatre; y no presenti aquets problemes tant senzills devant lo poble, perquè fins los seus feligresos se fan capassos de la veritat que enclouhen; luego diuhen: «lo senyor rector no ha volgut casar á fulano y sutana perquè diu que essent ella órfana y no tenint vint anys la llei ho

prohibeix: pero quan va saber que recorrían á Barcelona, los va dir que ab vinticinch duros los casaria.» No hi ha cap dupte que aixó tothom ho veu y ho filosofa, y després se queixará vosté perquè hi ha tanta gent que diu que *'ls capellans aixó, que 'ls capellans alló.*

Aquest dia, diuhen que vosté va tirá trona avall als nuvis, y que si eran ó no eran casats ho posaba en quarentena, es á dir que ni ho creya ni ho descreya. ¡Mare de Deu! senyor rector no s' emboliqui; mes hauria valgut que al ser á la trona, aixís ha tota serietat, hagués dit: «jo, si no 's volia casar no era que ho tes pe 'ls quartos, no; perquè solzament ho feya... pe 'ls duros.»

Ara diguin si aixó no fa mal á vosté mateix: pero ¡ca! vosté deu pensar ab la tetrilla de Góngora que diu:

*Ande yo caliente
y riase la gente.*

Y ben fet: per aixó ha vingut al mon, per servir-se com un rector.

Y aném al segon objecte de la carta.

¡Qué diuhen, que 'ls alumnos á la Escola-Libre de la Cooperativa vosté no 's deixarà combregar!

¡Ay Sant Nin y Sant Non! Pero ¡per qué s' ho pren aixís, senyor rector! Prou ansia que se 'n daria de que vinguessin. ¡Veul un altre contradicció y mal per vosté. Si jura y perjura que 'ls noys de la Cooperativa, perquè se 'ls instrueix librement, no els deixarà combregar, després se veurá ab traballs perquè compleixin tal sagrament,

y luego no estranyi si 'ls condemnats que diu vosté, diuhen que 'ls sacerdots predican lo que no creuhen.

Y á mes, no 's molesti per fer combregar als deixebles de la Cooperativa, perquè tenen per professor un senyor que si be no 's fixa ab tal y qual sagrament, ja 's cuyda de que als seus alumnos ningú 's fassi combregar, ab rodas de molí.

Y ara que parlo del tal professor, permetim que li digui alguna cosa sobres tan respectable persona. Jo, com ho pot suposar, lo coneix, y alguna vegada, parlant de assumptos polítichs y religiosos, sempre m' ha dit que no estranyessim lo poch cas que ha fet sempre dels crits del senyor rector; que no 's volia molestar en pendre la ploma pera ridiculisar á qui 's ridiculisa prou ell mateix.

Y es clar. Vosté sab tan bé com jo que lo citat professor seguint son camí impávit, ha lograt reunir en la escola que tan dignament dirigeix un número de deixebles que 's feya impossible per vosté al comens de l'escola, y ha vist també com á pesar de las bravatas y exasperacions de vosté y 'ls seus, no han lograt ni un sol moment ofuscar ab sos repugnants procediments los raigs de llum que de dia en dia y ab mes potencia espargeix per aquest poble la Escola-Libre de la Cooperativa de Cornellà.

Aixís es que prengui per máxima que en aquest mon lo millor es que cada hu se cuidi d'ell: perquè si ficantse en las casas de 'ls altres un ne surt mal parat, clar está que val mes anar sol. Y així ho ha de fer vosté y jo y tothom.

No s'hi flesi en si á la Cooperativa ensenyant ó no doctrina: no diuen vostés que Déu es incomprendible ja'm volen donchs que s'expliqui á las criaturas una cosa que no 's pot comprendre!

Com siga que seguint aquest camí forem un poch llarchs, deixembo, parlant ab llenguatge campetxano, y fenthi punt.

Se m' ha ocorregut escriure quatre mots endressats á vosté, no per oféndrel ni molt menos, señor rector, perque li prometo que procuro ser un home de bé á carta cabal.

Prenguiu com á una obra de Misericordia; m' ha semblat que vosté s' equivocaba ab las sevas prédicas y m' hi recordat que la tercera dia

Corretgir al que va errat.

UN LIBRE-PENSADOR

Barcelona 23 Maig 1884.

Post scriptum.—Fassi de manera que no li hagi de endressar ros mes, perque sino, faré saber que vosté juga molt á punt ab las «Hijas de María»; y que diuen que sempre li toca amagar.

A UNA TRESETA MORENA

Ja que sembla qu' es de moda fer retrats quindilats, en pochos raigos mal travats fare 'l t'eu: si t' incomoda, pren paciència y... enterats.

Per mes qu' ets bastant morena y en guapesa no ets cap joya, me sa'h gréu y me fa pena que la vida vagi plena de que no et pots bona noya.

Potsé ho diuen ab rahó; potsé venhen la manera del fer t'eu, sens reflexió: noya de la puerícia no deu fer la pescatera.

Si tu vols creure, obra be l' ull y no busquis juvenets, sino te 'n ventús un bull; perque molts tenen orgull, pochos raleys y molts deutets.

Si ab l' interés vols caarte la dita ser mentida; no deixis, Treca, tentarte; procura desordenarte de lo qu' estàs penedida.

Pretendents habent tingut á d'ego per qué no trias? Noya igne tonta has sigutt si tu ho haguesse volgutt un bon marit ja tindrias.

«Es clar!... tu 'n buscas d' aqueta que siguin rics, guapos, fins, politics ó senyors; tu en busca de carabuts has fet musa remolida.

Si acás perque t'acomodó vols un home tot expés que á ton costat corra... volli... tingus molt cuidadó ab l' oí, perque unta... y no sé qué mes.

Ta condició principal en cap noya es acceptable: no t' ho dich, no, per cap mal; es un defecte especial ser, com eta tu, tant variable.

D' orgullona pert la rassa, ni gasia, Treca, tanta fama que fumas tota la plasa: ab poch oí, com ab massa, poden apagar-se 'ls llams.

LA MASONERIA Y 'L PAPA

La última Enciclica del Sant Pare, ó del Pare Sant, qu' es igual, y en una y altre forma nos te sense cap mena de cuidadó, ha donat lloch á magníficas refutacions degudas á las plomas dels mes eminentes membres de la fraternal asociació tan combatuda por lo jefe visible y suprem de la Iglesia católica; pero sens propóit de censurar á los que tal han fet, creyém que la cosa devia pendrer á brometa, puig lo sermó del Papa no 's presta á altre cosa y can' de ple dinstre de aquest género; per aixó es que nosaltres creyém lo mes apropiat se tracti com ho ha fet lo *Boletín del Diccionario Masónico*. Pera que nostres lectors se 'n poguin formar concepte hem traduhit y posém á continuació lo comentat article, lo qual ha sigut reproducit en infinitat de periódichs y revistas, tan masónicas com no masónicas.

Si Santetá lo Pare Lleó XIII, avaya de publicar una Enciclica, no referent á la Masoneria, com apareix hipócritament indicat, sino contra la Masoneria, parlant en plata ab tota claretat, sense rodeigs y anomenant á las cosas per lo seu verdader nom.

Y en bona fe que no s' ha quedat curt l' ilustre personatje, que sense perdrer lo seu estat civil y canónich de solter, es lo Pare comú de tots los fideis.

Se coneix que la mania li ha donat per aquest cantó, per escriure.

Es la mania constant de tots los qu' están presos.

Y com lo opulent successor de Sant Pere está de reixas á dins en lo Vaticá, ni mes ni menos que si fos un periodista espanyol posat á la sombra per havérsell ocupat dir que lo excelentísim senyor President del Consell de ministros no ha sigut may ni sera, qu' es lo pitjor, un sol de hermosura, entretén los seus ratos perduts, embrutant paper. No, no son pocas las quantillas qu' ha gastat y malmes.

Y no serán pocas las etregaladas á que donará lloch la dita Enciclica!

La cosa no es pera menos. La societat está amensada de mort, lo mon próxim á desquiciarse; la anarquía ha substituhit al ordre; los creyents son pochos y mal avinguts, y la familia, jol' aixó es lo pitjor; ja no hi ha familia... ja tot s' ha perdut... menos lo diner de Sant Pere.

Aixó últim ab tot y ser una veritat com un temple, la única veritat de tot lo dit, se ho ha callat prudentment lo senyor D. Lleó XIII.

Y ha fet be, perfectament be, q' que gastarne franquetas?... y á que descendir á parlar del vil metall, quant á favor del tendre idill qu' ha brotat de la seva ploma, ha transportat á no 's seus favorosos oyents á las sublimes regions que son la mtrada dels pobres de esperit?

Lo Papa es un bon mestre y com á tal coneix be lo panyo.

Sap quina es la seva missió en la terra y la cumpleix ab tota escrupulositat.

En lo gran comedia ó farsa que fa centurias se está representant, li está comiat en la actualitat, la part de primer galan, y desempeña lo seu paper á la suma perfecció.

S' ha pogut convencer, ab massa de dolor per la seva part, de que 'ls aplausos disminueixen y que al mateix temps, y aquest es lo cantó sensible, los rendiments ó beneficis van seguint per la rápida pendent del descens, y práctic en lo negoci, ha fet un *tour de force*, ha posat en premsa 'l seu magi, y ha donat á llum la seva immortal Enciclica, nova edició correctida y aumentada del celeberrim part de las montanyas.

«Quinas han de ser las consecuencias? Fácil es aventurar la opinió, majorment en aquest país y dadas las circunstancias que atravessém. Triumfant y en tota sa plenitud com se trova la reacció, prenent peu dels suposats perills que á l' ordre social amensassen per obra y propaganda de la Masoneria, segons canta lo document pontifici, s' extremarán las midas de rigor y será la augusta Institució masónica perseguida ab sa nya.

En cambi 'ls ferrosos creyents, creant novas asociaciones religiosas, acreixente las que ja existeixen, celebrant funciones de desagrav y posante en una paraula á las ordres del clero, farán que pera subvenirne á los quantiosos gastos que lo pontífice romá li causarà la santa creuhada que ha emprés contra los jueus francmasons, aumentin de dia en dia las quantiosas limosnas que ab tota beatitud y apostolía manyaguera reb per via de compensació de son cautiveri y pera sobreportar son imens infortun en lo sumptuos Vaticá, lo successor de Sant Pere, lo modest pescador, que 's lo que precisament tractavam de demostrar.

En quant á nosaltres, los masons, ara com sempre devém recorrer impávids lo nostre camí sense temors ni defalliments.

Ho ordena lo nostre deber, la nostra Ordre ho exi-

geix. Davant per davant del poder de Roma la victoria será pera lo mes fort.

De nostra part está la Justicia, li Libertat nos alenta y la Fraternalitat nos aguarda ab los braços oberts pera estrengyer en ells á tots los homes lliures.

Que l' Papa s' ha exhibit, exhibint una Enciclica, tot lo mon ho sap. No es un secret pera ningú.

Pero lo que s' ignora, es lo temps que ha tingut de menester pera donar á llum la seva obra.

Nosaltres si que ho sabem.

Ha sigut un part cansoner, molt cansoner.

Com que ha durat onze mesos!

Onze mesos justos y cabals.

Tant de temps, tant de rebregarse y expremre lo cervell y sortir luego un pastixi.—Era un gastament, y donada la condició del seu autor, estava mes en carácter!

Pero ¿pém se sap lo dels onze mesos?

De una manera certa y positiva.

Podém revelar lo secret, perque ningú no 'ns l' ha confiat.

Jutjém vosaltres mateixos.

Aquesta es la clau del enigma.

A primera del any passat, 1883, un periódich, la nata y flur dels neos, *Le Monde*, que se publica á Paris, insertá en siti preferent l' escrit que seguix, lo qual no te desperdicar!

«Un document insert en *La Chaine d'Union* (número de Abril y Maig) anuncia que las Logias masónicas son en Alemania en número de 354 y comptan 42,311 afiliats. Aquestos francmasons están clasificats en Mestres, Companys y Aprendets. Lo número dels Mestres es de 27,554, lo de Companys de 7,264 y lo de Aprendets de 7,393. Semblant asociació no deixa de tenir importancia, si se té en compte que es antiga y que ha recollit las despulles de las asociaciones secretas formadas á principios d' aquest sigle y principalmente per Prussia, para la emancipació de l' Alemania. Han format part d' ella prínceps y ministros y es indubtable que avuy las Logias comptan ab elevate personatjes, á ne 's que favoreixen y apoyan. Los gobers vacilaren sempre en combatrelas resoltament per lo motiu de haber pertenecut á ellas en la seva joventut. Metternich censura en las sevas memorias la protecció que 'ls prínceps alemanys han prestat á las societats secretas, fante observar que aquesta protecció era, al seu entender, mes perillosa que útil. Los prínceps feren promesas imprudentes que mes endevant debian de tornarse en contra seva. En efecte ¿pém executar plans de regeneració social elaborats en un moment de efervescencia y quan tan sols se pensava en libertar á la Alemania del jos napoleónich? Obtinguda ja la emancipació fou precis l' haver de comptar ab las societats secretas y aixó va originar mil dificultats á los gobers.

«Segons la observació de Metternich, l' Alemania no triunfa en 1813 ab l' auxili de las societats secretas, sino ab la unió dels prínceps y 'l patriotisme dels pobles qu' habent patit mes especialment ab las dominacions de la Fransa, no tenian necessitat de que los existessin per medis secrets pera alzarse ab las fortunas sigut adversa al conquistador.

«Los prínceps y 'ls politics obraren ab imprudencia, ó mes be desplegaron una rara ineptitud, al aprobar medis de acció absolutament incompatibles ab tot gobers regular.

«Avuy en dia las societats secretas están organizadas en l' Alemania y disfrutan de una protecció que 's nega á las societats públicas mes distinguidas y quin objecte patent es la defensa del ordre social. Un gobers que transigeix ab una societat secreta se sembla á un gobers que 's fes lo jefe de una cuadrilla de lladres pera dirigir la partida y mortigerarla. No atribuhim mes que á un esperit incaut aquest género de política, sembla que la experiencia de aquets últims anys, agregada á la de tot un sigle, ha pogut ilustrarlos y proporcionar los coneixements necessaris pera inaugurar una política menos insensata. En Alemania, en Russia y en altres naciones no hi ha en la actualitat altre qüestió de mes urgencia.»

Ara be, Lleó XIII, que com á bon católic es constant llegidor ú ayent (no sabem si li llegeixen) del esmentat periódich, va rebre com de costum *Le Monde*, lo llegí ó lo senti llegir trovantes abatus y de mal humor perque las limosnas disminuían de una manera alarmant. La lectura del copiat escrit lo va reaccionar, li retorná la calma, se animó lo seu semblant y una interessada rialleta se dibuxá en los seus llavis. Se donó un copet al front y la tranquilitat tornó á regnar en lo seu esperit.

Habis donat en lo quid.

Ja habia trovat un motillo pera acunyar limosnas.

«Guerra á la Masoneria! va dir; lo qu' es tanocas que me donguin crédito no me 'n han de faltar!...

US SASTRE

Y se va tancar en lo seu quarto d' estudi (estavan à las-hores à primers de Juny de 1883) y va comensar la gran obra.

Tot lo d' aquest mon te fi.
Fins la Enciclical
Aquesta va terminarse en 30 de Abril d' aquest any de 1884.

Havien transcorregut onze mesos.
Lo secret del temps emplot en la confecció de tan transcendental document ja està revelat.

Y aquest secret indica al propi temps, l' origen de la última lucubració de Lleó XIII.

Quatre ratlles de *La Monde*.
Aquesta es la verdadera historia de la Enciclica.

R. AÑÍS Y ANDRÉS

Nostres habituals llegidors recordaran que fa tres ó quatre setmanas parlavam de certa cosa que semblava irregular comesa pe'l Jurat del Centro de Lectura de Reus, ab motiu de un Certamen en que hi havia encloés un tema de carácter socialista, tema convenientment acceptat y qual premi no s' ha donat, segons contan alguns, y á pesar de haberse presentat varios trabalhs obtanthi, per apassionament contra las ideas mes ó menos sustentadas per la societat ofertora ó tal vegada en los originals presentats.

La següent comunicació que acabém de rebre nos relleva de comentarís:

SOCIEDAD CENTRO DE AMIGOS

Reus 24 Mayo 1884.

C.^o de la Redaccion de LA TRAMONTANA
Barcelona.

El «Centro de Lectura» de esta ciudad, invitó á esta Sociedad para que cooperase al Certamen que aquélla se proponia llevar á efecto, y este Centro ofreció una esfera de plata al autor de la mejor Memoria sobre la organizacion y aspiracion de la Federacion de trabajadores de la Region Española, y como el Jurado del Certamen no adjudicó el premio ofrecido, esta Sociedad ha creído conveniente nombrarse un Jurado á fin de que con imparcialidad y justicia, dé el premio al autor de la mejor Memoria al tema dicho, y para cuyo Jurado ha creído que, entre otros redactores de periódicos obreros, figure uno por la Redaccion de LA TRAMONTANA.

Esperando que lo nombrará y aceptará este cargo esa Redaccion, contestando á la mayor brevedad posible, de lo que les quedará agradecidos los que les desean Salud y Justicia.

Por acuerdo de la Sociedad.—El Secretario, Baldomero Borrás.

Sols nos toca dir que, á pesar de no creurens en condicions de aceptar tal encàrrech, lo acceptém donant per fet que 'ls altres periódichs fassin lo mateix, y procurarém cumplirlo ab la rectitut é imparcialitat qu' exigeix l' honrés encàrrech que 'ns fa la Societat Centro de Amigos de Reus.

.. ..

D' ensá que no es gobernador civil de Barcelona lo senior Gil Maestro que 'ls robos y altres menudencias tornan á estar en pitjor grau que may.

Y ha arribat ja á tal punt la seguretat, que 's diu que una colla de barcelonins

pensa dirigir una sollicitud al actual gobernador demanant permis pera usar armas en defensa propia, ja que las autoridades no bastan á impedir que 'ls lladregots campin per la seva.

Pero senyor ¡si 'ns convencerán de que Barcelona cau á l' Africa!

De lo que 'ns convencém, es dé que 'ls temps conservadors son temps molt irregulars.

.. ..

Han nombrat alcalde de un poble á un mano que, ademés de no saber llegir ni escriure, está processat.

No hi ha com viure per veuren d' estranyesas.

Y sobre tot viure en temps de conservadors.

.. ..

Al tornar de son treball prop de Jerez un centenar de jornaleros, la guardia civil va sortirlos al pas, va demanarlos la cédula, y com no la portavan, cap á la presó falta gent.

Ara no mes falta que 's reparteixin uns quants graus per premiar tal hassanya, y que fassin corre que la benemérita ha salvat la societat de algun cataclisme.

.. ..

De Palma 's queixan de que un vapor que tenia promés gratis lo servey de correus entre dit port y nostra ciutat, á lo millor deixa la correspondencia com si tal cosa.

Aixó es natural.
Com donen l' exemple los que manan, tothom se aficiona á irregularisarse.

.. ..

En certa provincia se preparan una cinquantena de cessantias á fi de anar tapant la boca de afamats conservadors.

Ja ho veuhem; la patria necessita sos serveys y ells no tenen mes remey que sacrificarse... cobrant de l' olla.

.. ..

Mes de tres milions de duros se gastan cada any en las plassas de toros d' Espanya.

En cambi, lo pressupost d' ensenyansa no arriba á una dècima part.

L' una cosa va per l' altra.

.. ..

A Xina s' han sublevat per habersels aumentat la contribució.

Si á Espanya tinguessen de pèndresho tant á la valenta, á lo menos nos tocaria sublevarnos tretze cops cada setmana.

¡Ni com á xinos nos deixém tractar!

.. ..

La última poesia escrita per en Cánovas se titula Quimeras.

Que es lo únich que ha quedat al partir conservador.

Quimeras.

.. ..

Llegeixo en un periódich de Madrid:

«Zaragoza 14 (1,30 L).—Circula con gran insistencia el rumor de haberse descubierto una irregularidad en el almacen de Rentas Estancadas de la delegacion de Hacienda de esta capital. Segun se dice de público, han sido detenidos un empleado y tres estanqueros.»

Aquestas noticias ja 's llegeixen ab la mateixa indiferencia que las quaranta horas.

Tot es acostumarshi.

.. ..

Tractan de volerse entendre esquerrans y fusionistas per combatir als conservadors, y may acaban de posarse de acort.

Jo no hi veig mes que un medi.

Empleos per tots. Nóminas per tot Cristo to que vulga ranxo nacional, y la concordia está feta.

Es l' únich argument que pot convece als nostres grans homes de la política.

Y als petits també.

.. ..

Una colla de polissons anaren á la redacció de *El Porvenir* de Madrid á agafar en Ruiz Zorrilla.

Y en Zorrilla era á Ginebra.

Los conservadors volen ficar lo clau per la cabota.

Y molt serà que no 'ls salti l' eyna á la cara.

.. ..

A las vint y pico de denuncias que ja tenia á sobre *El Progreso* se n' hi acaban de afegir cinch, per altres tants articles.

Un d' ells portava per títol *¡Qué tiene el rey!*

¡Vaja una tafaneria!

Un mal lleig... son aquestos periódichs tan tafaners.

Pitjors que una tissis.

.. ..

Altre vegada á las provincias de Llevant hi han hagut grans inundacions que han causat estragos en aquells punts.

En temps de conservadors la Providencia s' estorsa á que tinguém las calamitats en abundancia.

Allá va una noteta de las prosperitats que han tret lo nas per Espanya d' ensá que 'ns fan felissos la gent de las conservas.

Fusellaments.

Assassinats electorals.

Ayguats.

Tempestats.

Sublevacions á Cuba y á Espanya.

Presons á dojo sense mirar prim.

Enfermetats misteriosas real y efectivamente.

Una catástrofe á Extremadura.

Un' altre á la Habana.

Y una pila que no 's poden dir.

Quan te una may re sola, diu lo ditxo.

A la calamitat conservadora han seguit totes las altres.

.. ..

A Palma hi ha una societat que 's titula *Porvenir del Obrero* y te establertes acadèmias de ball.

Bons están los temps per ballar.
Y del porvenir del obrer poch se 'n preocupa qui balla.

A MATILDE

Jo al veure la cabellera
vaig dir que 'm semblava d' or,
y al veure 'ls teus ulls mones
vaig dir que 'm semblaven sols.
Al veure las tevas gaitas
vaig creure que n' eran flors,
y vaig creure que 'ls teus llabris
eran cireres de bosch.
Al veure las tevas dents
qu' eran perles cregui jo,
y al veure las tevas mans
qu' eran nou que 'l sol no ha fos.
Y al veure las tevas gracies,
al veure lo teu candor,
vaig creure qu' erats un àngel
qu' havia vingut al mon...
Pero ja quan varen dirme
qu' es *piastre* 'l teu xicot...
colaverant... me van caure
totas las alas del cor.
¿Àngel ella y va ab un pinxo?
ab un pinxo? ¡Ay... jo 't foch...
No es àngel, ó he si es àngel
es un àngel bufadó.

SUCH AQUELL

Una gresqueta mes que regular va ferse l' últim diumenje á Vilanova y Geltrú entre las llanudas ovellas del remat del Seu Senyor.

Com aixó dels miracles lo clero ho voldria tan encomadís com entre criaturas la verola, los ensotanets de la lliberal Vilanova varen idear posar una sucursal de Lourdes per curar geps de bolados, hidropeñas de nou mesos, impossibilitats del cervell y altres mals dels que 's desarrollan per los caus de las iglesias entremitj de la farúm de cera, encens y llana, y ab l' ajuda de la Providencia.

Y com que imatge sense missas fora igual que un autals sense aliment, y las missas no rajan sino ab molta propaganda y la propaganda en lloch se fa tan á gust com en las romerias, aquí tenui explicat que 'ls menja cossos de Deu (hostias) de Vilanova organisin partidas á pelegrinejar en busca de miracles que produheixin missas.

Lo diumenje últim, capitanejats per Deu en persona, ó en escolapio, que no sé si es igual, y portant per escolta un frare caputxí y un parell de capellustres guarda ternes de la Reparadora, (que en massa anava á la revista ó romeria), varen dirigir-se á la mira-culosa sucursal vilanovina, y una vegada en lo campament, varen habilitar un marje per trona, y pujant Deu allí dalt (no sabem si seria per veure á son pare) varen comensar las baladreñas católicas, apostólicas y de Vilanova, posant als liberals de tota mena pitjors que gossos, y pretenint los bramayres sagrats la plassa de llassers.

Durant lo dia lo fervor relligiós y la sanch de Deu que 's cull per las vinyas va anar encenent los cors, y no ho pregun-

tin la gresqueta que ab tant bello sexo de iglesia farian los reverents inclús lo mateix Deu, mestre de minyons dels escolapios.

En fi, després de desahogarse tot lo dia pasturant per l' ànima, cap allá á las nou del vespre lo remat tornava al corral als crits de ¡viva 'l Papa-ruch! ¡dich! lo Papatrey, estranyant los profans la tardansa del retiro de las ovellas, si be alguns s' ho explicavan dihent que, com habian passat pe 'ls dipòsits de aygua de la població, van deturarse per abeurar lo bestia.

Lo próxim dilluns de Pasqua nos contan que tindrà lloch la segona representació de la mateixa comedia.

Un feligrés de la màniga ample 'ns farà de corresponsal, y ab los apunts qu' ell nos dongui ne farà dos quartos á nostres piadosos llegidors.

Preparintse á passarhi una bona y divertida estona.

.. ..

Un ensotanet de Perpinyá, á catxeta neta y pelada, feu entrar tres noys á la iglesia de Sant Mateu per escoltar lo que feyan pe 'l mes de la Maria.

Aquest modo de convence tan piadós es católich pur.

.. ..

A pesar de que Espanya es país conquistat pe 'ls que gastan sotana, llegeixo en una estadística de presiri que actualment se troban sufrint condemna en tals establiments un parell de dotzenas de flavios en estat de reverencia.

¿Qué tal succehiria lo dia que se 'ls considerés personas... ab iguals drets y debers que tothom?

.. ..

Per Alcira va corre la veu de que al cementiri guaytava lo cap de un condemnat.

Tothom va esparverarse, anaren las autoritats y molt poble al lloch del miracle, y... efectivament, hi trobaren una olla ab unas grans orellassas, sens dubte com emblema dels créduls mirones.

Alcira te fama de católica.
Donchs lo qui va posar las orellas á la olla ja sabia lo que 's feya.

.. ..

Lo papa diu que no vol tractarse ab lo govern de Italia fins que li torni 'ls bens de la *Propaganda fide*.

La qüestió son quartos.
Pero per ara sembla que li responen que presenti 'l recibo al cel.

Allí guanyará 'l plet lo papa.
¡Com que hi tindrà mes empenyos!

AFORISMES CATALANS

Lo jove que no treballa
quan es vell dorm á la palla.

Si treballas menjarás,
y sino, dejunarás.

En la casa que 's treballa
may hi falta pe si palla.

Quan replega la forniga
no te amontes á la biga.

May lo peróis tindrà
pe si vi para demá.

En ser dia deina 'l lli,
tindrás salet y delit.

Lo pagés sempre ha de estar
prop dels que fa treballar.

Qui compra mes del que pot
després ha de vindreho tot.

Als mossos no 's degas massa
perque 't traurán de ta casa.

Lo mossó qu' es perós
per un pas no dona dos.

Lo mossó qu' es ben crist
calla si no es preguntat.

Procura tenir cabal
per no anar al hospital.

Si tens un ardit per vil
may arribarás á mil.

No mostres may lo forat
del diner que has amagat.

Casas fetas de robar
las veurás enderrocar.

No vicas pera menjar;
monja sola pera passar.

No meninat sino d' un plet
tindrás bon ventrell, Bernat.

Tindrás sempre bon delit
si sempre 's apetit.

Traballar per mes valer
y sahir per mes saber.

May se moga qui be está;
qui mal cerca 'l trobará.

Fes be lo temps que viurás
que no te 'n penedirás.

S. B.

GEROGLIFICH

V I I I X
V I I C

RUCH NAPRAT

.. ..

XARADA

A la Au quart vaig comprar
una tres dnas rodona,
y com qu' era molt bufona
dotze rais n' hi vaig donar
Mes al veurelo 'n Pasqual
tant y tant li va agrada
que una sen va ana á comprar
á la ciutat de total.

J. Cap

SOLUCIONS

À LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADAS: — 1.ª VI-O-II. 2.ª For-ta-lo-ss.